

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

De minister van Infrastructuur en Waterstaat
Mevrouw C. van Nieuwenhuizen
Postbus 20901
2500 EX 'S-GRAVENHAGE

Geachte mevrouw Van Nieuwenhuizen,

De Nationale ombudsman wil graag met u in gesprek over de vraag wat burgers van de overheid mogen verwachten als zij overlast door vliegverkeer melden. Nu het vliegverkeer door versoepeling van de coronamaatregelen weer wordt hervat en de burgers weer meer geconfronteerd worden met vliegverkeer, vragen wij uw aandacht voor dit onderwerp.

In deze brief geven wij aan waarom wij dit onderwerp willen bespreken en op welke manier wij dat voor ogen hebben.

Aanleiding

De Nationale ombudsman ontvangt klachten en signalen die duidelijk maken dat omwonenden van vliegvelden veel (geluids)overlast ervaren en dat zij zich daarover zorgen maken. Ook in de media en in maatschappelijke discussies staat de overlast van vliegverkeer voor omwonenden regelmatig in de aandacht. Juist de stilte van de afgelopen periode staat in groot contrast met wat omwonenden eerder hebben ervaren.

Er speelt veel rond de geluidsoverlast van vliegverkeer; rond de vraag of het hele meetsysteem voor vliegtuiggeluid correct is, of de vastgestelde geluidsnormen acceptabel zijn, over de keuzes rond uitbreiding van luchthavens en de indeling van het luchtruim. De beslissingen over die onderwerpen worden genomen onder toezicht van het parlement. De ombudsman heeft daarbij geen rol.

Burgers geven echter ook aan dat zij zich onvoldoende gehoord voelen als zij melding maken van concrete geluidsoverlast van vliegtuigen. Wat gebeurt er met een melding? En met het overzicht van alle meldingen? Is dat voldoende? De ombudsman bewaakt of de overheid behoorlijk omgaat met signalen, klachten en meldingen van burgers. Daarom hebben wij over dit onderwerp verkennende gesprekken gevoerd met bewoners, vertegenwoordigers van omwonendenorganisaties en van diverse meldpunten en commissies regionaal overleg bij luchthavens. Wij deden dit in een periode dat er door de coronacrisis bijna geen vliegverkeer was. Omwonenden vertelden ons dat zij merkten hoe veel rust dat teweeg bracht. Inmiddels neemt het vliegverkeer weer toe.

Wat vinden omwonenden?

Uit de telefonische interviews en contacten met bewoners en vertegenwoordigers van omwonendenorganisaties komende volgende punten naar voren:

- Onvrede met huidige mogelijkheden voor melden.
- Meldingen hebben te weinig effect.
- De impact op omwonenden en hun gezinnen van de geluidsoverlast kan groot zijn; naast geluidsoverlast, worden slaaproblemen, stress en mogelijke gezondheidsklachten door fijnstof genoemd.
- Onvoldoende terugkoppeling, alleen een weergave van de feiten.

Pagina 1

Datum

8 juli 2020

Onderwerp

Meldingen geluidsoverlast vliegverkeer

Ons nummer

202004981

Nationale ombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag
Postbus 93122
2509 AC Den Haag
T 070 356 35 63
post@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl

- Klagen over de wijze waarop met meldingen wordt omgegaan, is eigenlijk niet mogelijk.
- Mensen die vaak meldingen doen, worden niet of minder meegenomen in de overzichten.
- Als wordt gemeld dat eerder gemaakte afspraken bij overlegtafels zoals te laag overvliegen of over vliegen buiten afgesproken tijdstippen niet worden nagekomen, wordt op basis van die meldingen niet gehandhaafd.
- Veel verzoekers melden niet meer, omdat ze er het nut niet van inzien.
- Het BAS (Bewonersaanspreekpunt Schiphol) is onvoldoende onafhankelijk en teveel gericht op (belangen) Schiphol.
- Melden kan enkel over feitelijke (geluids)overlast. De (gezondheids)gevolgen die geluidsoverlast maar ook bv. fijnstof met zich meebrengen kunnen niet worden gemeld. Meldingen over gezondheidsgevolgen bij bijvoorbeeld VWS, worden doorverwezen naar een meldpunt of het ministerie van I&W.
- Economische belangen lijken te prevaleren boven de belangen van bewoners.

Melden zinvol?

Omwonenden van vliegvelden stellen de vraag of melden van overlast wel zin heeft. Meldpunten laten ons juist weten dat mensen vooral moeten blijven melden. Dat is de tegenstelling die wij tegenkomen tijdens de verkenning naar de gang van zaken rond meldingen over overlast van vliegverkeer.

De meldpunten geven allen aan dat melden zinvol is, omdat daardoor inzichtelijk is waar de hinder plaatsvindt. Het doen van meldingen kan er soms toe leiden dat bepaalde situaties bijvoorbeeld worden aangepast, waardoor specifieke overlast beperkt kan worden. Hier gaat overigens wel vaak een periode overheen, omdat met veel betrokken partijen afstemming nodig is. Wel geven meldpunten en omgevingsraden aan dat bijna nooit sprake is van een zogenaamde wettelijke overschrijding, waardoor handhaving niet aan de orde is. Dat betekent overigens niet dat omwonenden geen overlast en hinder kunnen ervaren.

Bij het vliegverkeer zijn vele partijen betrokken; de luchthavens, de Luchtverkeersleiding Nederland, de Inspectie Leefomgeving en Transport, de minister van Infrastructuur en Waterstaat, provincies en gemeenten, de omgevingsraden van de vliegvelden, de meldpunten.

Binnen die complexe structuur van overheids- en private instanties voelen omwonenden zich gefrustreerd omdat zij niet merken dat hun meldingen effect hebben. Zij stellen ook dat de bestaande normen worden overschreden zonder dat hierop wordt ingegrepen. Omwonenden hebben heel andere verwachtingen van een melding. Zij betwijfelen de invloed en zin van het melden.

Gesprek

Als minister van I&W valt de luchtvaart, alsmede het toezicht en de handhaving van het luchtverkeer onder uw verantwoordelijkheid. In de praktijk van alle dag hebben omwonenden last van het vliegverkeer. Vanuit uw rol bespreek ik graag met u op welke manier u ervoor kunt zorgen dat de meldingen van deze omwonenden behoorlijk worden behandeld. Daarvoor is het belangrijk dat:

- burgers duidelijkheid hebben over wat zij van het doen van meldingen mogen verwachten;
- burgers actief en adequaat worden geïnformeerd over hetgeen met hun meldingen en met meldingen in het algemeen gebeurt;

- de informatie uit de meldingen wordt betrokken bij de keuzes rond vliegroutes, hoogtes en tijden en bij het toezicht en de handhaving. Ik wil hierover eerst met u in gesprek gaan en daarna mogelijk een rondetafelbijeenkomst organiseren met meerdere betrokken instanties. Ik streef ernaar dat deze gesprekken in september van start gaan. Op basis van de resultaten van de gesprekken zal ik beoordelen welke vervolgstappen er gezet moeten worden.

Contact

Een van mijn medewerkers zal contact opnemen om nadere afspraken over het vervolg te maken. Ik verzoek u aan te geven wie vanuit uw ministerie hierbij de contactpersoon zal zijn.

Tot slot

Vandaag publiceren wij een persbericht. Deze brief zal als bijlage bij dat persbericht worden gevoegd.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen